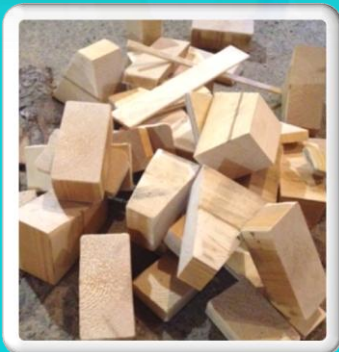

Ideoita päiväkodin toiminnan suunnitteluun -vihkonen

Nadja Peippo ja
Noora Hoikka

Tämä vihkonen on toteutettu "Päiväkotiviihtyvyys lapsen silmin : Lapset osallisina ohjatun toiminnan suunnittelussa" -opinnäytetyön oheen.

Haastattelemalla lapsiryhmän lapset, saimme selville, mitkä ovat heille mieleisiä teemoja. Näiden tietojen pohjalta suunnittelimme lapsille toimintaa.

Kannustammekin varhaiskasvattajia haastattelemaan oman lapsiryhmänsä ja näin hyödyntämään lasten lempiteemoja suunnittelutyössään.

Vihkosen tavoitteena on tuoda luomamme ohjatun toiminnan menetelmät helposti hyödynnettävään muotoon. Jokainen voi soveltaa näitä menetelmiä omassa työssään.

Mukavia suunnitteluhetkiä! 😊

Nadja ja Noora

VARJOKUVIA

Tässä menetelmässä lapsi saa tutkia varjoa ja sen ominaisuuksia. Työstetään erilaisia materiaaleja ja kootaan luovuutta harjaannuttaen hahmo, josta lopuksi luodaan varjokuva.

Tarvikkeet varjonurkkaukseen:

Tehokas taskulamppu, vaalea seinämä, erivärisiä silkkipapereita, valoa läpipäästäviä esineitä, kuten juomalasi ja kirkas muovikulho, pimennetty nurkkaus/huone.

Tarvikkeet varjohahmojen tekoon:

Tarvikkeet määräytyvät sen mukaan, mistä lapset pitävät. Esimerkiksi erimuotoisia ja -kokoisia puunpaloja, vasara, nauvoja, liimaa, sakset, muovailuvahaa, savea, jäkälää, oksia, ruuveja, sammalta, hammastikkuja ja niin edelleen. Vain taivas on rajana!

Arvioitu aika toteutukselle:

1 viikko. Varjo voi myös olla esimerkiksi kuukauden teema, jolloin on mahdollista hyödyntää eri variaatioita.

Eri variaatioita:

Tässä versiossa on yhdistetty sekä kuvallisen että kädentaitojen teemaa. Voit kuitenkin soveltaa varjokuvamenetelmää esimerkiksi draaman, musiikin, kirjallisuuden sekä liikunnan teemoihin.

Draama: Voidaan toteuttaa varjokuva tai -näytelmä. Lapsille rooliasut tai varjonukketeatteri.

Musiikki: Varjohahmoihin ja -näytelmiin voi lisätä musiikkia tai lasten tekemiä äänitehosteita (ääniefektit, soittimet, laulu).

Kirjallisuus: Lapset voivat toteuttaa varjokuvan tai -näytelmän itse luomastaan tarinasta tai valmiista sadusta.

Liikunta: Varjojen muodostamiseen voi käyttää koko kehoa tai kehon osia, joka kehittää muun muassa kehontuntemusta.

Muuta huomioitavaa:

Varjokuvista voidaan järjestää taidenäyttely, joka voi olla esillä esimerkiksi vanhempainillassa.

Toteutus:

1. Aloita varjomenetelmä käymällä lasten kanssa läpi varjon ominaisuuksia, jotta aihe tulee heille tutuksi. Näytä lapsille ottamasi esimerkki varjokuvasta, jotta he hahmottavat paremmin tulevaa. Rakennetaan yhdessä lasten kanssa varjonurkkaus eli pimeä huone tai paikka, jossa saa varjon aikaiseksi vaalealle taustalle.
2. Kerää lasten kanssa yhdessä tarvikkeet varjohahmon tekoa varten. Riippuen siitä, mistä ryhmän lapset pitävät, voidaan tarvikkeita hakea esimerkiksi metsästä, rannalta, pihalta tai tuoda kotoa.
3. Asettele kerätyt tarvikkeet lasten ulottuville niin, että jokainen saa hyödyntää juuri haluamiaan materiaaleja. Lasten annetaan rakentaa varjohahmonsa rauhassa ja autetaan tarvittaessa. On tärkeää korostaa lapsille, että he saavat tehdä hahmostaan minkä tahansa, kuten tavarana, ihmisen tai rakennuksen. Näin aikuinen ei huomaamattaan ohjaa sanavalinnoilla teosten mallia.

4. Kun lapsen työ on valmis, siirrytään hänen kanssaan varjonurkkaukseen kuvaamaan teos. Tässä kohtaa voidaan lapsen kanssa käydä läpi kameran käyttöä. Anna lapsen kokeilla ja tutkia, miten valonlähteen tai varjohahmon siirtäminen vaikuttaa varjoon. Liikuta taskulamppua → miten etäisyys ja suunta vaikuttavat muotoon ja tarkkuuteen sekä miten hahmon siirtäminen vaikuttaa varjon muotoon. Lapsi saa halutessaan laittaa taskulampun eteen värikkään silkkipaperin, joka vaikuttaa valon väriin. Anna lapsen ottaa varjostaan sellainen kuva, johon hän on tyytyväinen.

5. Voit koota lasten ottamista varjokuvista esimerkiksi dia-esityksen, jonka katsotte kaikki yhdessä tai tulosta kuvat. On hyvä käydä jokaisen kuva läpi ja pysähtyä hetkeksi ihastelemaan ja tulkitsemaan kunkin teosta. Lisäksi luomalla tunnelmallisen tilan kuvien katsomiseen, voit vaikuttaa lapsen työn arvostamiseen. Lapset voivat halutessaan kommentoida kuvaansa tai prosessia. Varjokuvista voi luoda varjoaiheisen taidenäyttelyn tai kehystää ryhmätilan seinälle.

Varjokuva-menetelmässä hyödynsimme teosta: "Tehdään taidejuttuja! : taidekasvatusta kaikenlaisiin koteihin" (2012, 21).

SADUTUSTEATTERI

Kokoa lasten kanssa teatteri, jonka tarinan muodostamisessa käytetään sadutusta. Lapsi saa itse kuvittaa tarinansa. Lopuksi kuvat asetetaan aikajärjestyksessä “teatterikehyksiin”.

Tarvikkeet sadutukseen:

Lyijykynä, pyyhekumi ja paperi

Tarvikkeet teatterin tekemiseen:

Erilaisia väritys- ja maalaustarvikkeita, kuten maaleja, puuvärejä, vahaliituja, vesivärejä tai tusseja. Värillistä kartonkia teatterin etu- ja takaseinään, paperia, joka taitellaan haitariksi (koko riippuu teatterin koosta). Sakset sekä liimaa. Teatterin koristeluun lasten mieltymyksistä riippuen esimerkiksi oksia, värikkäitä pillejä, varpuja.

Arvioitu aika toteutukselle:

2 päivästä viikkoon

Eri variaatioita:

Tässä versiossa on hyödynnetty kuvallisen ja kirjallisuuden teemaa. Voit kuitenkin soveltaa sadutusteatteri-menettelmää esimerkiksi draaman, musiikin, kädentaitojen sekä liikunnan teemoihin.

Draama: Näytelmä sadutetusta tarinasta.

Musiikki: Musiikin ja lasten tekemien ääniefektien lisääminen elävöittämään tarinaa.

Kädentaidot: Hyödyntää esimerkiksi liimaamista, leikkaamista tai kankaiden käsittelyä tarinan kuvittamisessa.

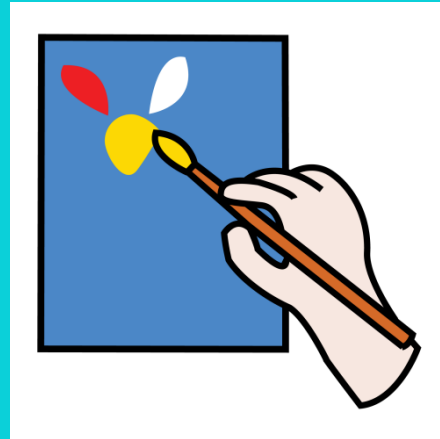
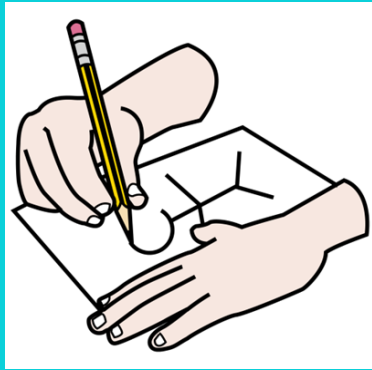
Liikunta: Keksikää sadutettuun tarinaan sopivia jumppaliikkeitä.

Muuta huomioitavaa:

Menetelmä voidaan toteuttaa joko niin, että jokainen lapsi tekee oman teatterin tai tehdään yhteinen teatteri ryhmänä. Yksi vaihtoehto on, että ryhmän tiloihin luodaan isot raamit (esim. 1m x 1m), jolloin kuvittamiseen kuluu enemmän aikaa, mutta mahdollistaa erilaisia käyttöideoita.

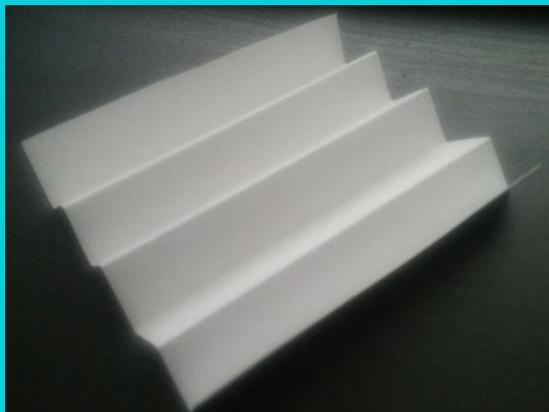
Toteutus:

1. Aloita näyttämällä lapsille malli teatterin kehyksistä ja kerro, mitä on luvassa. Saduta lapset joko yksitellen tai ryhmänä. Jos toteutat menetelmän ryhmänä, huomioi tarinan jatkuvuus.
2. Kun tarina on valmis, siirrytään kuvittamiseen. Kerää lasten kanssa teatterin kuvia varten tarvittavat materiaalit esimerkiksi päiväkodin pihasta, metsästä tai lapset voivat tuoda niitä kotoa. Asettele tarvikkeet niin, että jokaisella lapsella on mahdollisuus hyödyntää haluamiaan välineitä. Ryhmätyössä jokainen kuvittaa oman osuutensa tarinasta. Yksilötyössä lapset kuvittavat koko tarinan, jolloin lapsi tekee useamman kuvan.

Kuvat: (Papunetin www-sivut 2016.)

3. Teatteri tarvitsee kehykset, jotka luodaan yhdessä lasten kanssa. Leikataan kartongista kuviin sopivan kokoiset etu- ja takaseinämät. Etuseinään leikataan keskelle aukko, josta muodostuu teatterin kehys. Lapset koristelevat halutessaan kehykset. Teatterin sivut muodostuvat haitariksi taitelluista kahdesta paperista, jotka liimataan etu- ja takaseinämään. Lasten tekemät kuvat asettuvat haitarin laskoksiin, joten huomioi kuvien määrä taitellessasi paperia.

4. Järjestä sadutetun tarinan lukemisesta "teatterinäytös". Lapset istuvat katsomossa, kun tarina luetaan ja samalla kehyksissä kuvat etenevät tarinan mukaisesti. Jos sadutusteatteri toteutetaan esimerkiksi ryhmänä suuriin kehyksiin, voidaan se esittää kevätkuuhlassa vanhemmille ja muille lapsiryhmille.

Sadutusteatteri-menetelmässä olemme soveltaneet Nicholsonin ja Robinsin (2010, 84-85) ”Pikku taiteilija : suuri piirustus- ja maalausopas” –teosta

LIIKUNNALLINEN MIELIKUVITUSMATKA

Luo lapsille mielenkiintoinen liikuntakokemus. Voit hyödyntää mitä tahansa liikunnan välineitä monipuolisesti. Hyödynnä lasten mielikuvitus ja päästä luovuus valloilleen!

Tarvikkeet:

Käytettävät tarvikkeet määräytyvät sen mukaan, mistä lapset pitävät. Näitä voivat olla esimerkiksi trampoliini, pyörä, pallot sekä tasapainotteluvälineet ja hernepussit.

Arvioitu aika toteutukselle:

1 viikko. Liikunnallista mielikuvitusmatkaa voi kuitenkin jatkaa niin monena päivänä kuin haluaa.

Eri variaatioita:

Tässä toteutuksessa käytetään liikunnan teemaa. Voit kuitenkin yhdistää halutessasi toimintaan muitakin teemoja.

Draama: Lapsille voidaan keksiä mielikuvitusmatkalle roolit, jotka auttavat eläytymään tarinaan

Musiikki: Taustalle musiikkia tai ääniefektejä, mikä luo oikeanlaista tunnelmaa.

Kirjallisuus: Mielikuvitusmatkan voi rakentaa lasten keksimän tarinan ympärille

Kädentaidot: Mielikuvitusmatkaan voi sisällyttää kädentaitoja vaativia tehtäviä

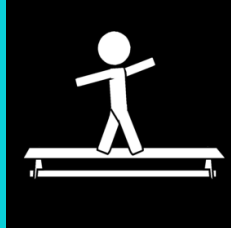
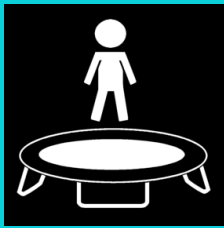
Kuvallinen: Jossakin kohtaa matkalla voidaan hyödyntää esimerkiksi piirtämistä tai muovailua

Muuta huomiotavaa:

Tässä toteutuksessa käytetään aiheena viidakkoa, mutta voit hyödyntää mitä tahansa aihetta. Lapset voivat olla esimerkiksi merirosvoja tai kaloja meressä. Lasten mieltymykset on hyvä ottaa huomioon ja heiltä voi nousta esiin monipuolisiakin aiheita. Huomioi mahdollinen pienryhmän tarve, kun suunnittelet liikunnallista mielikuvitusmatkaa.

Toteutus:

1. Voit toteuttaa toiminnan joko sisällä ja/tai ulkona. Aloita tutustumalla lasten kanssa valitsemaanne aiheeseen (tässä tapauksessa viidaksoon) käyttäen tähän tarpeeksi aikaa (millainen viidakko on, mitä eläimiä siellä asuu, missä viidakkoa on jne.). Kun teema on lapsille tuttu, voit toteuttaa liikuntaradan.
2. Järjestä liikuntavälineet radalle valmiiksi haluamiisi paikkoihin. Ohessa muutama esimerkki, miten välineitä voidaan hyödyntää:
  - **Trampoliini** = hypätään tiikeriä karkuun trampoliinin kautta “veteen” eli patjalle
  - **Polkupyörä** = pyörätehtävä, kuten pujottelua, jolla varmistetaan, että lapset ovat tarpeeksi taitavia voidakseen edetä viidakossa. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi ennen tasapainoilupistettä.
  - **Tasapainotteluvälineet** (esim. hiekkalaatikon reuna, köysi maassa) = tasapainoillaan krokotiilien selän päällä tai ylitetään suoalue kapeaa riippusiltaa pitkin.
  - **Pallot** = voivat olla kookospähkinöitä, joita heitetään koriin apinoita varten
  - **Hernepusstit** = ylitetään juoksuhiikka asettamalla “kiviä” eli hernepusseja, joiden päälle astutaan
  - Lisäksi rataa sisältyy juoksemista, hiipimistä, konttaamista jne. = hiivitään nukkuvan leijonan ohi, juostaan kärkeä karkuun tai kontataan kaatuneen puun alta.

Kuvat: (Papunetin [www-sivut](http://www.papunetin.fi) 2016.)

3. Luo tunnelmaa kertomalla lapsille, mistä viidakkomatkanne alkaa. Panosta lasten motivointiin eläytyen teemaan, jotta hekin pääsevät tunnelmaan ja mielikuvitus herää. Kerro lapsille kuullesi ulkoa ihmeellisiä ääniä ja johdattele heidät näin mielikuvitusmatkalle. Kierrä pihaa lasten kanssa seikkailun edetessä.

LÄHTEET

Nicholson, S. & Robins, D. 2010. Pikku taiteilija : suuri piirustus- ja maalausopas. Kiina: WSOY.

Papunetin www-sivut. 2016. Viitattu 2.8.2016. <http://papunet.net/>

Tehdään taidejuttuja! : taidekasvatusta kaikenlaisiin koteihin. 2012. Lahti: Aldus